

Народжені вільними

Бойовий бюлетень
Центру морально-психологічного забезпечення
Збройних Сил України

ДУШУ - БОГОВІ. ЖИТТЯ - УКРАЇНІ. ЧЕСТЬ - НІКОМУ!

ДЕНЬ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

День Збройних Сил України був встановлений постановою Верховної Ради України в 1993 році.

Дата свята обрана не випадково. Незабаром після здобуття Україною незалежності, 6 грудня 1991 року, був ухвалений закон "Про Збройні Сили України". А 1993 року цей день з'явився в офіційному календарі українських свят.

Цей день присвячений всім українським військовослужбовцям, які служать або раніше служили в українській армії. Саме на армію, згідно з Конституцією України, покладаються завдання з оборони країни, захисту її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності.

Збройні Сили України показали свою міць та готовність захищати кордони нашої держави. Кожен хто вдягнув форму і присягнув на вірність українському народу став частиною свого війська.

У цей день ми вітаємо всіх хто служать і служили в українській армії.

Ми вшановуємо подвиг Героїв які поклали своє життя у боротьбі за незалежність України!

Вічна слава Героям!

Слава Україні!

*Особовий склад Центру
МПЗ ЗС України*

ВОНИ ЗАХИЩАЮТЬ УКРАЇНУ

Від добробату до «Холодного Яру»

Ця історія про Андрія Шаповалова, хлопця, який народився і виріс на Волині, а п'ятнадцятирічним підлітком потрапив у Дніпро, місто, яке стало його другою малою батьківщиною. Тут у нього згодом з'явився свій бізнес, який поступово налагоджувався – ремонтна майстерня, в яку вкладав всього себе. Та коли в Україну прийшла війна, Андрій одразу вирішив, що бізнес почекає, а його місце – в лавах воїнів, які стали на захист країни. Військовий шлях сержанта Шаповалова розпочався влітку 2014 року й триває понині. Загалом, від початку служби, без врахування періодів, проведених в ППД та відпустках, Андрій на передовій вже чотири повноцінних роки...

Від добробату до «Холодного Яру»

У липні 2014-го Андрій прийшов в головний офіс Дніпра, де відбирали кандидатів у добровільний батальйон. Того ж дня, швидко зібравшись, вже приїхав на тренувальну базу добробату. Два місяці хлопці проходили надзвичайно жорсткий фізично і психологічно курс вишколу виживання в умовах війни. Тренували інструктори з бойовим досвідом в Афганістані, Чечні та інших «гарячих» точках.

Андрія, як одного з найкращих, зарахували у розвідувальний підрозділ батальйону. У складі розвідгрупи він забезпечував охорону і розвідку операторам БПЛА. Перші виїзди – у напрямку Донецького аеропорту в районі селища Піски. Розвідники на транспорті добиралися до

блокпосту «Республіка міст», а звідти пішки вирушали на виконання бойових завдань. У певному квадраті група обстежувала місцевість на присутність противника, міно-вибухових пристроїв й готувала місце роботи оператора. Потім забирали БПЛА і «пілота», ставали в кругову, убезпечуючи їх.

Згодом Андрій вирішив продовжити службу вже у ЗСУ. В квітні 2015-го через військомат потрапив у роту охорони в Червоноармійську. Але ця робота не була до душі, він рвався у бойову частину, хотів воювати. Зрештою, після піврічного засипання командування рапортами на переведення, він потрапив до окремої механізованої бригади. Так Шаповалов став «холодноярцем».

За шість років жодної подряпини, але контузії – постійно

Кулеметник на передовій, як і командир, найпривабливіша для ворожих снайперів ціль. Це не стендова стрільба по тарілках чи мішенях у тирі. Небезпека підстерігає повсякчас. Задля знищення вогневої точки «орки» не шкодують ні снарядів, ні мін.

У першій же ротатії під Кримським Андрій лише за місяць шість разів потрапляв під пекельний вогонь: 120-ті, постріли танка, 82-ті, РПГ, СПГ...

Після танкового обстрілу чоловік лише кілька днів лікувався у госпіталі, допікав головний біль. Трохи окріп, і одразу назад – на передову. Наступного дня після повернення потрапив під 120-ті.

– Ми сиділи на СП, – згадує Андрій, – за спиною стіна мішків із піском, а за нею, метри за 3-4, була літня кухня. В неї і влучила міна. Вибуховою хвилею мене відкинуло, декілька метрів пролетів і вдарився об стіну. І ось на цьому місці, лічених квадратах, я не міг знайти побратима. Чую, десь кричить, а де – не бачу. Курява стовпом, в голові – постійно дзвенить. Зрештою знайшов, допоміг отямитись – у нього була акубратраума. А ще за тиждень 82-га поряд впаля і граната від РПГ. І все за місяць.

Якось під Кримським Андрія мало не дістала куля. Він чатував біля свого ДШК, як раптом пролунав постріл, відчув, ніби удар по рукаві фліски. Глянув – дірка, а крові немає. Куля пройшла за якийсь міліметр від руки.

Іншого разу військовий відпрацював з кулемета і стояв в окопі – спостерігав за

противником. Раптом почув характерний шурхіт – звук «ВОГа». Ледве встиг зреагувати – впав на дно окопу. Вибух вирвав і викинув за бруствер кулемет, все навколо посік осколками. Андрій лише обтрисав шматочки землі, які щедро його обсипали з ніг до голови.

Військова служба до снаги, коли надійний тил

Андрій розпочинав війну стрільцем добробату, у бригаді «Холодний Яр» став навідником ДШК, а за пів року – головним сержантом механізованої взводу. Нині ж він – головний сержант роти.

Те, що з кулеметом сержант на «ти», підтвердили змагання на першість ОТУ в 2018 році. Тоді він продемонстрував чудові знання і володіння ДШК, точність стрільби на дистанції 750 метрів. І, відповідно, здобув перше місце в угрупованні.

Андрій вміло вправляється не тільки зі зброєю, а й добре керує підлеглими, коли в роті бракувало офіцерів, він довгий час командував взводом. Нині серед його головних завдань – бойова підготовка роти. Зокрема робота з молодшими командирами, допомога ротному в управлінні боєм, обладнання позицій, вогневих точок.

Сержант Шаповалов дуже добре вправляється з усіма завданнями. Підлеглі йому довіряють і рівняються на нього. Адже він знаходить підхід до кожного, завжди ухвалює правильні рішення, у службі універсально поєднує повагу й вимогливість, людяність і дисципліну.

І ось завершилася чергова ротатія, підрозділи повертаються в ППД. Тут на Андрія чекають його найдорожчі у світі – дружина Лілія й чотирирічна донька Злата. Впродовж довгих місяців розставання Андрій постійно відчуває їхню любов і підтримку. Нечасті й не дуже тривалі, але такі напрочуд теплі й сповнені любові телефонні розмови зігрівають душу, додають наснаги, впевненості. Правду кажуть, коли є надійний тил, і на передовій не страшно. Адже саме щасливе і світле майбуття близьких та рідних, добробут і велич України і є головним мотивом, найважливішим завданням Андрія й усіх українських воїнів-захисників!

Із сторінки Фейсбук операції Об'єднаних сил

«ВОГОНЬ ВІЙНИ ГАРТУЄ ДУШІ»

Солдат Олексій родом із села Мирне, що на Кіровоградщині. Каже, що більш за все бажає, аби мирною була вся Україна, а не лише назва рідного села. І додає: «Але мирною – тільки після повної перемоги над ворогом!...»

Він служить відносно недавно, з березня цього року, тож навіть жодне псевдо серйозно ще не «причепилося».

– Завжди хотів служити, зробити свій внесок у захист країни, але то вдома якісь проблеми, то на роботі... Зрештою зрозумів, що від проблем і повсякденних турбот нікуди не дінешся. В один момент махнув на усе рукою і підписав контракт на три

роки. До армії я працював будівельником, будував столичні висотки. Здавалося б, де армія, а де будівництво? Та насправді будівельний досвід ледь не щодня стає в пригоді. По-перше, маю добре натренований «окомір», по-друге, постійно щось укріплюємо, добудовуємо, вираховуємо, – розповідає солдат.

Вдома, у Мирному, на Олексія чекає родина: дружина і дві дорослі донечки. Старшій – вже 18-ть. І хоч донька запевняє, що заміж поки не збирається, Олексій обов'язкову вимогу до зятя вже озвучив – справжній чоловік повинен

пройти службу у війську!

Із сторінки Фейсбук операції Об'єднаних сил

БУДЬ МЕДІАГРАМОТНИМ

Фейки та маніпуляції в медіапросторі

У 21 сторіччі дезінформація стала одним із основних методів маніпулювання свідомістю. Створення та поширення фейків, перекичування фактів, вибірковість, пропаганда, спотворення інформації – ці явища увійшли у наше життя через ЗМІ та соціальні мережі.

Цього року соціологічна компанія "InMind" на замовлення міжнародної організації "Internews", що реалізує "Медійну програму в Україні", за фінансової підтримки Агенції США з міжнародного розвитку (USAID) провела загальнонаціональне дослідження "Ставлення населення до ЗМІ та споживання різних типів медіа – 2020". За результатами дослідження виявилось, що 77% українців усвідомлюють існування дезінформації, а близько 62% респондентів впевнені, що можуть відрізнити дезінформацію від правдивих новин. Втім, реальне вміння респондентів відрізнити якісну інформацію від дезінформації не збіглося з їхньою власною оцінкою, а тих, яким вдалося відрізнити справжню інформацію від неправдивої значно поменшало: з 11% у 2019-му до лише 3% у 2020-му (<https://cutt.ly/Dhxr9p>).

Шляхом вирішення вказаної проблеми може стати запровадження в Україні на державному рівні більш жорсткого механізму нагляду за онлайн-платформами, який передбачатиме введення санкцій проти суб'єктів, які поширюють фейки.

Однак, одним з найбільш дієвих засобів боротьби з маніпуляцією свідомістю є навчання та розвиток медіаграмотності, яка останнім часом

набуває все більшої популярності. Так, якщо хочете, аби інформація, яку ви споживаєте була "чистою" та достовірно, то важливо розвивати критичне мислення, перевіряти інформацію, аби мати змогу відрізнити правду від неправди та створити навколо себе інформаційний простір з тих джерел, які об'єктивно, без оціночних суджень, висвітлюють інформацію.

□ Читаючи будь-яку новину або повідомлення, звертайте увагу на джерело інформації. Довіряйте лише офіційним ресурсам. До джерел інформації, які необхідно перевіряти в першу чергу, слід віднести анонімні, мало відомі, політично заангажовані джерела. У соціальних мережах не слід довіряти не верифікованим сторінкам або тим офіційним медіа, які були помічені у скандалах. А у випадку, якщо ви зіткнулися з інформацією, яка викликає у вас сумніви чи має на меті дискредитацію особи чи установи, то спитайте себе: "Кому це вигідно?". Завдяки такій увазі до деталей та аналітиці ви зможете відділити достовірну інформацію від фейку чи маніпуляції.

Заголовок правдивої новини має відповідати змісту повідомлення, як правило він не є занадто емоційним. За лінками, які може містити новина, перевіряйте актуальність інформації, звіряйте її з першоджерелом, адже деякі ресурси часто навмисно спотворюють зміст повідомлення чи зміщують акценти. Радимо не сприймати інформацію лише із заголовків чи коротких коментарів.

Характерними ознаками фейку є підміна фактів судженнями,

приведення соціологічних даних без деталізації вибірки, посилання на маловідомих або навіть не існуючих експертів, перекичене цитування, використання недостовірних фото та відеоматеріалів. Загалом же краще підписатися на українських чи зарубіжних фактчекерів, якщо виникає потреба "чекнути" певну публікацію засобів масової інформації або лідерів думок. Також пам'ятайте, що достовірною може вважатися лише та інформація, яка опублікована як мінімум на трьох різних перевірених джерелах.

Якщо у вас виникають сумніви щодо достовірності інформації, не варто її поширювати, ділитися нею з друзями у соціальних мережах. Такими діями ви можете сприяти поширенню фейків. Споживайте лише перевірену інформацію

Зі сторінки СтратКом ЗСУ у Фейсбук

Український «Сократ»

Освіту здобув у Києво-Могилянській академії (хоча вищої освіти не скінчив). Філософські погляди Сковороди присвячені головним чином етиці. Власної філософської системи не створив. Від 1769 року вів життя самітника й мандрівного філософа. Мандрував переважно по Слобожанщині. Тоді ж почав писати філософські діалоги й трактати, в яких біблійна проблематика переплітається з ідеями платонізму та стоїцизму. Головним сенсом людського існування вважав самопізнання.

Дослідники вказують на патріотизм Григорія Сковороди, що однією зі своїх цілей він визначав розвиток в людях священної любові до Вітчизни. Сковорода дуже важко переніс знищення московсько-імперською окупаційною владою Запорізької Січі.

З м'якістю, властивою мислителем, він відстоював ідею формування української державності. Відродження української нації після удару, завданого московсько-царським окупаційним режимом, філософ бачив через акцент на особливостях ментальності - верховенстві морального закону, високій духовності, чистоті людських сердець, душевному спокої. Також в числі відмінних характеристик представників української нації Сковорода називав здатність до самопожертви, спокій, розум і прагнення до справедливості.

«Я не покину Батьківщини. Мені моя сопілка і вівця дорожчі царського вінця» - писав Григорій Сковорода.

Зі сторінки Національно-патріотичного виховання у Фейсбук

3 грудня 1722 народився Григорій СКОВОРОДА — видатний український філософ-містик, богослов, поет, педагог, можливо, і композитор літургійної музики. Мав значний вплив на сучасників і подальші покоління своїми байками, творами, філософськими творами, а також способом життя, через що його називали «Сократом».

СЛОВО КАПЕЛАНА

«Бо те, що відомо про Бога, очевидне для них, тому що Бог їм явив. Бо Його невидиме від створення світу мислячому творінню видиме: і вічна сила Його, в Божество, так що їм немає виправдання...» Рим:1:19-20.

Любі друзі! подивіться навколо себе! Природа, все що оточує нас говорить нам про Бога! Життя, досконала гармонія в симетрії і в фарбах світу - все це говорить нам

В симетрії всього, створеного Богом присутня вища досконалість, до якої нічого не можна додати

про Творця і це Сам Бог зробив для нас видимим! Бог відкриває Себе нам через Своє творіння. Безмовні на Божому суді будуть ті, хто стверджує, що Бога немає. У атеїстів НЕ буде виправдання, що вони не бачили, не чули. Слово Боже говорить нам про те, що сам Бог оголосив Себе через Своє творіння в Його мудрості і красі. Коли ми споглядаємо навколишній світ, ми розуміємо, що все, що ми бачимо, все це створив Бог і розуміємо ми це тільки тому, що Бог Сам відкриває нам істину, інакше ми нічого б не зрозуміли. Для всього потрібен Творець! Кожну річ хтось створив: красивий кришталевий фужер, прекрасний сервіз, дивовижну ювелірну прикрасу, чудовий собор або костел, побудований архітектором - для всього потрібен творець. Так от якщо для простих речей потрібен майстер, то для самої природи, для усїєї оточуючої нас

світобудови, авжеж повинен бути Творець! В чому різниця? Ми можемо намалювати зелений лист, ніжну квіточку, божемну троянду, або квітуче дерево ...але ми не можемо вдихнути в малюнок життя ... запах троянди, дерев в саду, квітів в полі та лісу ми не можемо створити на нашому малюнку, і то, як вони ростуть теж - все це говорить про Божественне життя в природі і це життя дав Своєму Творінню сам Бог! Дорогі друзі, гуляючи в осінньому лісі, та в гарному парку або в безкрайньому полі, вдихаючи в себе аромат квітів, поблагословіть Бога за пишність природи, адже все це створив для Вас Бог, і через цю пишність Він і з'являється Вам! Йому так буде вся слава! Амінь!»

**За матеріалами
відділу взаємодії з
військовими капеланами
Центру МПЗ ЗС України**

#МАНДРУЙ УКРАЇНОЮ

Бучач. Карта історико-культурної спадщини

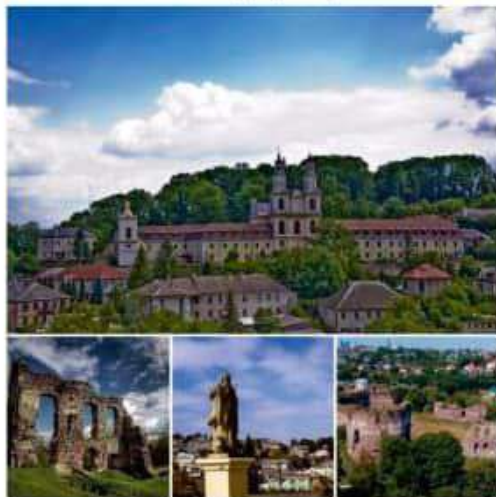
Бучач лежить на терасі глибокого каньйону р. Стрипи, на території Опілля — західної частини Подільської височини. Центр міста знаходиться в каньйоноподібній долині річки Стрипи. Місто оточене пагорбами-горами: Замковою, Торговою (Торговицею), Федір. Ріка Стрипа розділяє Бучач на дві частини: більшу на правому березі, меншу — на лівому. Обидві частини поєднують три мости: "палацовий", "гімназійний" і "чорний міст".

Бучач належить до одного з найстаріших міст Поділля. Про час заснування Бучача існують різні думки науковців – деякі говорять про 1260 рік, а інші - 1397 рік. На території, де постало місто Бучач, було давнє слов'янське поселення, що до 1340 року входило до складу Галицько-Волинського князівства. Перша письмова згадка походить з 1397 року. У XIV ст. містом володів Михайл Авданец, гербу Абданк (Abdank). Від того часу ця родина взяла від назви міста своє прізвище – Бучацькі. Авданці-Бучацькі заснували в місті перший костел і збудували замок. До кінця XVI ст. власниками Бучача були магнати Бучацькі, потім — Гольські, а з 1632 року — Потоцькі. Магдебурське право місто отримало у 1515 р. Впродовж століть місто було форпостом, який охороняв Поділля від нападів зі сторони Кримського ханату та Молдавського князівства. З XVI ст. у місті оселилися єреї, які відігравали важливу роль у

економічному й культурному життя міста.

Бучацький замок

Замок розташований у південно-західній частині міста на вершині високого скелястого плоскогір'я з крутими схилами, що спадають до річки й безіменного потічка. Збудований він із світлого та темно-червоного піщаника на вапняному розчині, про секрети якого ходять легенди. У загальному вигляді замок утворює викривлений овал з трьома вежами: північною, південною, східною і західною (цілком знищена). З південно-східної сторони замку містилася замкова каплиця. Розповідають, що звідси походить одна з найдавніших ікон - "Богородиця" церкви св. Миколая. Поряд з баштою знаходяться житлові приміщення і в'їзна брама, до котрої можна було дістатися по збудованій похилій доріжці та відкритому містку, перекинутому через рів. Замковий двоповерховий палац, очевидно, був споруджений у ренесансному стилі. Він мав зручні галереї. З житлових приміщень і башт був вихід у підземелля. Побутують легенди, що замок сполучений таємними переходами зі всіма сусідніми замками, церквами і монастирком, що в його підвалах зберігаються скарби пана Каньовського і золота карета Марії Могильянки. Французький придворний Ф. Далейрац, який був при королі Яна Собеського, відвідавши Бучацький замок у 1584

р., так його описує: "Збудований з каменю на кілька високих поверхів і на дуже товстих та міцних мурах над містом на вершині стрімкої гори. Замковий двір прикрашений низкою галерей і багатьма іншими особливостями архітектури, замикає в собі прекрасну фонтанку, яка б'є джерелом чистої і холодної води". У середині XVII ст. Микола Потоцький побудував собі новий палац і старовинний замок був залишений. Однак ще кілька десятиріч він служив для різних практичних потреб. На початку XIX ст. власники замку дозволили міщанам за гроші розбирати замкові мури на будівельні матеріали і цим його привели до непоправної руїни.

**За матеріалами
відділу культурологічної роботи
у військах (силах)
Центру МПЗ ЗС України**